

Załącznik do uchwały nr 544/2017
Zarządu Powiatu Krośnieńskiego
z dnia 28 listopada 2017 r.

Diagnoza zapotrzebowania przedszkoli na wsparcie
z EFS w ramach osi 8 Nowoczesna Edukacja RPO- L2020

POWIAT KROŚNIEŃSKI

**Opracowany przez Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół
w Krośnie Odrzańskim**

LISTOPAD 2017

I. Opis obszaru problemowego

1. Grupa docelowa objęta planowanym wsparciem

Na terenie Powiatu Krośnieńskiego znajdują się dwie placówki kształcenia specjalnego: Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. M. Konopnickiej w Gubinie, zwany dalej „Ośrodkiem”.

Grupę docelową objętą planowanym wsparciem stanowią:

- 1) Istniejącej na terenie Miasta Gubina OWP – przedszkole wchodzące w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczy im. M. Konopnickiej w Gubinie,
- 2) Dzieci niepełnosprawne posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczające do przedszkola wchodzącego w skład Ośrodka,
- 3) Nauczyciele pracujący z dziećmi przedszkolnymi zatrudnieni w tej placówce,
- 4) Pośrednio rodzice dzieci uczęszczających do OWP przy SOSW w Gubinie.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Gubinie jest placówką dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Zapewniamy szeroką gamę kształcenia i wychowania dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym ze sprzężeniami oraz dzieciom autystycznym. Kształcenie odbywa się w budynku zlokalizowanym w Gubinie przy ul. Piastowskiej 22. Organem prowadzącym dla placówki jest Powiat Krośnieński.

Placówka poprzez edukację i udział w procesie wychowania przygotowuje dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie do życia w społeczeństwie. Ośrodek w sposób szczególny kładzie nacisk na poczucie bezpieczeństwa wychowanków - zapewnia im komfort nauki, indywidualne podejście do każdego dziecka oraz wszechstronna pomoc w nauce wykwalifikowanej kadry pedagogicznej. W roku szkolnym 2017/2018 w Ośrodku zatrudnionych jest 35 nauczycieli – w etatach przeliczeniowych daje około 32 etaty. Najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani - 58% ogółu zatrudnionych.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Gubinie funkcjonują oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, klasy dotychczasowego gimnazjum i szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat dla uczniów. W szkole prowadzone są zajęcia w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych. Placówka organizuje również wczesne wspomaganie rozwoju dziecka - terapię polegającą na pobudzaniu i stymulowaniu ruchowego, poznawczego, emocjonalne i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia u niego niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole.

Ponadto w Ośrodku funkcjonują grupy wychowawcze, co daje możliwość uczęszczania do przedszkola dzieciom z małych miejscowości oraz trenów wiejskich.

Tabela poniżej przedstawia informację dotyczącą Liczba uczniów i oddziałów w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Gubinie w latach szkolnych 2014/2015 - 2017/2018.

Forma kształcenia	Rok szkolny 2014/2015		Rok szkolny 2015/2016		Rok szkolny 2016/2017		Rok szkolny 2017/2018	
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Przedszkole	6	1	9	1	11	2	10	3
Szkoła podstawowa	20	4	23	4	18	4	30	4
Gimnazjum	28	5	23	3	16	3	12	2
SPdP	14	2	13	2	16	2	14	2
WWRD	3	-	4	-	12	-	22	-
ZRW	7	-	7	-	3	-	2	-
	78	12	79	10	76	11	90	11

Grupa uczniów objęta planowanym wsparciem w większości pochodzi z rodzin słabo wydolnych wychowawczo, gdzie rodzice nie są w stanie we właściwy sposób wesprzeć swoich dzieci w procesie edukacyjno – terapeutycznym.

2. Aktualna sytuacja grupy docelowej oraz problemy, których rozwiązaniu ma posłużyć wsparcie

Według danych Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2016/2017 w województwie lubuskim istniało tylko 8 placówek specjalnych wychowania przedszkolnego, do których uczęszczało 130 uczniów. Z danych pozyskanych z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Gubinie w roku 2016 zostało wydanych 5 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. W okresie od stycznia do sierpnia 2017 roku Poradnia w Gubinie wydała kolejne 3 orzeczenia w zakresie kształcenia specjalnego, natomiast kilkoro dzieci w wieku przedszkolnym oczekuje na badania i diagnozę.

Powyższe dane obrazują wzrost liczby dzieci u których zdiagnozowano niepełnosprawność intelektualną, natomiast liczba miejsc w placówkach tego typu pozostaje na tym samym poziomie.

Ponadto placówki publiczne przyjmują bardzo ograniczoną liczbę dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną. Wynika to z faktu braku odpowiednio wykwalifikowanej kadry, posiadającej wykształcenie umożliwiające pracę z dziećmi z wieloraką niepełnosprawnością lub niepełnosprawnością sprzężoną.

Wyniki diagnozy przeprowadzonej wśród nauczycieli i rodziców w Specjalnym Ośrodku Szkolno–Wychowawczym im. Marii Konopnickiej w Gubinie potwierdzają powyższą sytuację i wskazują problemy, które mogą zostać zniwelowane poprzez otrzymane wsparcie z EFS.

Jak wynika z badania, zarówno rodzice, jak i nauczyciele wskazują na następujące problemy:

- 1) na terenie powiatu krośnieńskiego oferta zajęć rozwijających kompetencje społeczne, skierowana do małych dzieci, zwłaszcza dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością jest niewystarczająca – wskazało na to 90 % ankietowanych rodziców oraz 99% ankietowanych nauczycieli,
- 2) stwierdzono deficyt w wyposażeniu Ośrodka Wychowania Przedszkolnego funkcjonującego przy placówce w niezbędny sprzęt, akcesoria, meble, pomoce dydaktyczne, a także brak specjalistycznego gabinetu do terapii indywidualnej i grupowej - w tym gabinetu logopedycznego, gabinetu terapii psychologicznej oraz sali do terapii ruchowej – wskazało na to 95 % ankietowanych rodziców oraz nauczyciel,
- 3) stwierdzono, że należy dostosować istniejącą już bazę Ośrodka Wychowania Przedszkolnego funkcjonującego przy placówce – poprzez zakup odpowiednich sprzętów, mebli, dywanów, zabawek i pomocy dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć terapeutycznych, programów do rehabilitacji mowy- wskazało na to 90 % ankietowanych rodziców oraz 100% ankietowanych nauczycieli,
- 4) stwierdzono brak wystarczającej infrastruktury umożliwiającej dzieciom (zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego) swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek a także wspierające aktywność dziecka, podnoszące poziom integracji sensorycznej i umiejętności korzystania z rozwijających się procesów poznawczych. 100 % wszystkich ankietowanych jest zdania, że niezbędne jest na podwórku Ośrodka zamontowanie odpowiedniego placu zabaw, umożliwiającego jednoczesną integrację społeczną na poziomie zabawy kierowanej i niekierowanej ze zdrowymi rówieśnikami, ale również prowadzenie zajęć terapeutycznych z zakresu integracji sensorycznej, zajęć ruchowych na świeżym powietrzu i treningu umiejętności społecznych. 90% badanych rodziców i nauczycieli jest zdania, że będzie to również miejsce przygotowujące do rozwoju emocji, uczuć własnych i innych ludzi. Natomiast 100% wszystkich ankietowanych uważa, iż wpłynie to na rozwój i zdrowie psychiczne, realizowane z wykorzystaniem naturalnych sytuacji.

- 5) stwierdzono konieczność rozszerzenia oferty edukacyjnej o zajęcia rozwijające kompetencje społeczno - emocjonalne z wykorzystaniem treningu umiejętności społecznych - w różnych miejscach i sytuacjach życia codziennego - na basenie, w kinie, w lesie, parku, sali zabaw, nad jeziorem - wskazało na to 85 % ankietowanych rodziców oraz nauczycieli,
- 6) stwierdzono deficyt w szkoleniach kadry zakresie dostosowania wymagań do pracy z małymi dziećmi – w szczególności terapii behawioralnej, metody werbotonalnej, PECS a także treningu słuchowego A.A.Tomatisa i terapii motoryki ręki. Wszyscy ankietowani nauczyciele zgłaszają zapotrzebowanie na udział w takich kursach i szkoleniach, a rodzice widzą potrzebę szkolenia nauczycieli,
- 7) stwierdzono deficyt zajęć treningu słuchowego metodą A.A. Tomatisa dla dzieci w wieku przedszkolnym.

3. Cele i zakres diagnozy zapotrzebowania na wsparcie

Celem przeprowadzonej diagnozy było:

- 1) zdiagnozowanie potrzeb przedszkola funkcjonującego przy Ośrodku w zakresie dostosowania, doposażenia oraz utworzenia i miejsc do potrzeb dzieci niepełnosprawnych,
- 2) zdiagnozowanie potrzeb dzieci niepełnosprawnych prowadzących do wyrównania deficytu wynikającego z niepełnosprawności,
- 3) zdiagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie poziomu umiejętności i kompetencji zawodowych potrzebnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym o specjalnych potrzebach edukacyjnych,

Zakres diagnozy obejmował:

- 1) potrzeby placówki w zakresie dostawiania infrastruktury szkoły do potrzeb dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- 2) potrzeby dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikające z niepełnosprawności, stwierdzonych różnego typu deficytów, możliwości rozwojowych, funkcjonowania w grupie przedszkolnej,
- 3) potrzeby nauczycieli w zakresie posiadanych kwalifikacji i kompetencji oraz ich braków, które uniemożliwiają organizację zajęć specjalistycznych i dodatkowych, dostosowanych do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Diagnozę przeprowadzono w okresie od września do października 2017 roku. Przeprowadzono diagnozę potrzeb wśród kadry pedagogicznej oraz rodziców uczniów. Diagnoza potrzeb edukacyjnych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych została sporządzona na podstawie wywiadów i rozmów bezpośrednich, obserwacji, analizy istniejącej dokumentacji.

II. Opis procedury diagnozy potrzeb.

1. Wykorzystane metody badań zapotrzebowania na wsparcie

- a) **Wywiady indywidualne** - jest to jedna z podstawowych metod badawczych w naukach behawioralnych. Wywiad polega na zadawaniu badanym przez ankietera mniej lub bardziej sformalizowanych pytań, inaczej nazywany jest uporządkowaną rozmową.
- b) **Analiza istniejącej dokumentacji** - jest to technika badawcza służąca do gromadzenia wstępnych, opisowych, także ilościowych informacji o badanej instytucji czy zjawisku wychowawczym. Technika ta pozwala poznać biografię jednostek, opinii wyrażonych w dokumentach. Dzięki analizie dokumentów uzyskujemy wiedzę na temat podstaw formalnoprawnych wszelkich działań realizowanych w szkole oraz podejmowanych decyzji różnego rodzaju, w tym decyzji administracyjnych. Analiza dokumentów jest koniecznym uzupełnieniem innych metod i wykorzystana została jako uzupełnienie informacji uzyskanych z innych źródeł.
- c) **Obserwacja** - przegląd stanu infrastruktury placówki - w zakresie wskazanych w kwestionariuszach wywiadu potrzeb (weryfikacja możliwości lokalowych, sprzętowych, braków w pomocach dydaktycznych).

2. Zastosowane narzędzia badawcze.

- a) Kwestionariusz wywiadu,
- b) Arkusz obserwacji placówki,
- c) Arkusz analizy dokumentów.

3. Zdefiniowane dane i wskaźniki opisujące sytuację grupy docelowej.

- a) Ilość OWP objętych wsparciem – 1 (3 grupy)
- b) liczba dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem – 13,
- c) liczba nauczycieli , którzy podnieśli swoje kompetencje – 16,
- d) liczba nauczycieli, którzy uzyskali dodatkowe kwalifikacje – 16.

- e) liczba utworzonych sal specjalistycznych - 3,
- f) liczba doposażonych sal pobytu dziennego - 3.

4. Źródła danych i wskaźników

Wykaz źródeł:

- ✓ Obserwacje i wywiady przeprowadzane przez psychologów i pedagogów w obu placówkach dot. problemów z samooceną, współpracą w grupie, społecznym zachowaniem itp.,
- ✓ Diagnozy i testy kompetencji przeprowadzane przez nauczycieli w zakresie nauczanych przedmiotów,
- ✓ Wywiad z dyrektorem i ankiety dla nauczycieli dotyczące potrzeb placówki w zakresie doposażenia i modernizacji placówki w pomoce dydaktyczne,
- ✓ Dane z Systemu Informacji Oświatowej dotyczące liczby uczniów, nauczycieli, kwalifikacji zawodowych,
- ✓ Analiza indywidualnych programów terapeutycznych uczniów Ośrodka,
- ✓ Dokumenty weryfikujące posiadane kompetencje przez nauczycieli - testy kompetencyjne na wejście i wyjściowe prowadzone przez realizatorów szkoleń.

III. Wyniki diagnozy potrzeb

1. W zakresie rozszerzenia oferty zajęć rozwijających kompetencje społeczne, skierowanej do małych dzieci, zwłaszcza dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością niezbędny jest wprowadzenie dodatkowych zajęć rozwijających kompetencje społeczno- emocjonalne oraz wprowadzenie nowych metod pracy – terapii i motoryki ręki, metody behawioralnej, alternatywnej komunikacji – PECS, metody werbo- tonalnej, A.A.Tomatisa.
2. W zakresie doposażeniu Ośrodka Wychowania Przedszkolnego funkcjonującego przy placówce niezbędne jest doposażenie go w niezbędny sprzęt, akcesoria, meble, pomoce dydaktyczne, a także modyfikacja sal lekcyjnych w celu utworzenia gabinetów specjalistycznych oraz dziennego pobytu dzieci.
3. W zakresie modyfikacji przestrzeni wspierającej rozwój psychoruchowy oraz poznawczy niezbędne jest zamontowanie placu zabaw - infrastruktury umożliwiającej dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek oraz integrację społeczną oraz prowadzenie zajęć terapeutycznych.

4. W zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym o specjalnych potrzebach edukacyjnych niezbędne jest podniesienie ich umiejętności i kompetencji zawodowych w zakresie nowych metod pracy z małym dzieckiem z różną niepełnosprawnością.

V. Opis stanu technicznego ze szczególnym uwzględnieniem inwentaryzacji posiadanego sprzętu

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Marii Konopnickiej mieści się w trzykondygnacyjnym budynku o powierzchni użytkowej 1383 m². Placówka posiada salkę do gimnastyki korekcyjnej (35m) oraz siłownię (30m). Teren wokół Ośrodka wymaga zagospodarowania - brakuje boiska i placu zabaw. Budynek przystosowany jest do osób niepełnosprawnych . Posiada windę. Siedziba szkoły jest w dobrym stanie technicznym, kilka lat temu budynek został poddany termomodernizacji.

Grupy przedszkolne mieszczą się w salach, które dzielone są z internatem SOSW. Posiadane pomoce dydaktyczne są wyeksploatowane, część z nich nie spełnia norm i standardów dziś obowiązujących. Sale dziennego pobytu wyposażona są w meble, stoliki, krzesła, dywany – większość wyposażenia ma po kilkanaście lat.

W ośrodku brak jest gabinetu terapii psychologicznej i terapii logopedycznej, dostosowanych do dzieci w wieku przedszkolnym, a także salki do ćwiczeń fizycznych, w której sprzęt byłby dostosowany do wieku dzieci.

VI. Wnioski i rekomendacje rozwojowe

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy:

- Ośrodek wychowania przedszkolnego funkcjonujący przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. M. Konopnickiej w Gubinie nie posiada odpowiedniego wyposażenia, dostosowanego do potrzeb dzieci niepełnosprawnych w tym wieku. Za niewystarczające uznać należy wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne i meble. Sprzęt jest często wyeksploatowany, częściowo nie spełnia wymogów właściwych dla kształcenia. Dlatego należy doprowadzić do jego uzupełnienia o pomoce dydaktyczne i środki trwałe w ramach projektu. Szczegóły dotyczące wyposażenia konkretnych pracowni zawarte zostaną we wniosku aplikacyjnym.

- W Ośrodku brakuje gabinetu logopedycznego i sali do terapii psychologicznej dostosowanej dla dzieci przedszkolnych,
- Modernizacji wymaga sala do terapii ruchowej – doposażenia w pomoce dydaktyczne, drobny sprzęt,
- Ośrodek nie oferuje zajęć dodatkowych, skierowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych nakierowanych na rozwój kompetencji emocjonalno – społecznych,
- Stwierdzono deficyty w wykształceniu kadry pedagogicznej w zakresie specjalistycznych metod pracy terapii i motoryki ręki, metody behawioralnej, alternatywnej komunikacji – PECS, metody werbo- tonalnej, A.A.Tomatisa.

Rekomendacje:

- W zakresie dostosowania istniejących miejsc oraz modernizacji do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku przedszkolnym należy:
 - doposażyć placówkę w odpowiednie, specjalistyczne pomoce dydaktyczne, meble, wyposażenie oraz sprzęt komputerowy ze specjalistycznym oprogramowaniem,
 - utworzyć specjalistyczne gabinety (sale) wyposażone w pomoce dydaktyczne w zakresie logopedii, terapii psychologicznej, ruchowej,
 - dokonać modyfikacji przestrzeni wspierającej rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci poprzez zamontowanie na terenie przyległym do Ośrodka placu zabawa.
- W zakresie oferty zajęć specjalistycznych umożliwiającej dzieciom niepełnosprawnym udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności należy szczególnie zwrócić uwagę na zajęcia rozwijające kompetencje społeczno - emocjonalne, których celem jest rozwijanie umiejętności potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz rozwiązywania problemów.
- W zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym o specjalnych potrzebach edukacyjnych niezbędne jest podniesienie ich umiejętności i kompetencji zawodowych w zakresie nowych metod pracy z małym dzieckiem z różną niepełnosprawnością.

Realizacja projektu umożliwiłaby nabycie nowych przez nauczycieli kompetencji, które będą wykorzystywane przez kolejna lata szkolne. Dopusażenie placówki w nowoczesne pomoce naukowe da mu szansę rozwoju ale przede wszystkim podniesie jakość ofert edukacyjnej.